

**Hellevoetsluis, Quickscan Flora en Fauna, vleermuis-
onderzoek en Voortoets Natuurbeschermingswet
Uitgaanscentrum Zwartedijk, Hellevoetsluis**

Rapportnummer: 211X02001.042257_2

Datum: 29 oktober 2008

Contactpersoon
opdrachtgever: de heer R. Pichel

Projectteam BRO: Hanneke Oudega, Harmen Venema

Trefwoorden: -

Beknopte inhoud: -

BRO Boxtel
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
Boxtel
T +31 (0)411 85 04 00
F +31 (0)411 85 04 01
E info@bro.nl

Inhoudsopgave	pagina
1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Werkwijze	3
2. SITUATIE EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	5
2.1 Situatie	5
2.2 Ruimtelijke ontwikkeling	7
2.3 Gebiedsbescherming	7
3. RESULTATEN FLORA EN FAUNA	9
4. EFFECTENBEOORDELING EN ADVIES	15
4.1 Effectenbeoordeling	15
4.2 Advies	17
5. NATUURBESCHERMINGSWET	19
5.1 Doel van de voortoets Natuurbeschermingswet	19
5.2 Beschrijving Natura 2000-gebieden	20
5.3 Toetsing aan verstorende factoren	22
5.3.1 Algemeen	22
5.3.2 Oppervlakteverlies	22
5.3.3 Licht, geluid en trillingen	22
5.3.4 Conclusie	23
BIJLAGEN	
Aangewezen habitats en soorten Voornes Duin	
Aangewezen habitats en soorten Voordelta	
Aangewezen habitats en soorten Haringvliet	
Natuurwetgeving	
Beschermingsniveaus	
Rode lijsten	

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer N57 Holding BV heeft het voornemen een uitgaanscentrum met discotheek en wegrerestaurant te realiseren in het buitengebied van Hellevoetsluis. De initiatiefnemer heeft BRO gevraagd om inzicht te geven in de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden met betrekking tot de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. Een voortoets voor de Natuurbeschermingswet is beschreven in hoofdstuk 5. In het kader van de Flora- en faunawet is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar beschermde natuurwaarden en een specifiek aanvullend onderzoek naar vleermuizen in het plangebied. In voorliggend rapport worden de resultaten van het natuuronderzoek beschreven, het rapport is onderdeel van een ruimtelijke onderbouwing voor bestemmingsplanwijziging.

Figuur 1; Ligging van het plangebied, de doorgetrokken lijn geeft het gebied aan waar in de huidige plannen het uitgaanscentrum wordt gevestigd, de gestippelde lijn en de gronden langs de wetering behoren ook tot het plangebied en zijn mogelijk beschikbaar voor natuur (Bron google earth 2007).

1.2 Werkwijze

In het verkennend onderzoek (quickscan) wordt de waarde van het plangebied bepaald voor beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet. Er is een risico inschatting gemaakt of beschermde soorten voor zouden kunnen komen in het plan-

gebied en er is aangegeven of vervolgonderzoek nodig is om de aanwezigheid van beschermde soorten vast te stellen.

Het verkennende veldbezoek is uitgevoerd op woensdag 2 april 2008. Hierbij is een inventarisatie gemaakt van de begroeiing, water en bebouwing van het plangebied en van de omgeving. Er is een inschatting gemaakt van de geschiktheid van het gebied als leefgebied voor beschermde soorten. Ook is gelet op het voorkomen van beschermde soorten en of sporen en verblijfplaatsen in en rondom het plangebied. Bij dit veldbezoek waren ook mevrouw Zaman, coördinator van de lokale weidevogelwerkgroep en Marcel Schildwacht van Landschapsbeheer Zuid-Holland aanwezig.

Het vleermuizenonderzoek heeft plaats gevonden op 22 juli 2008 in de avond, bij een temperatuur van 15 °C, windkracht 1 en geen neerslag. Dit onderzoek is uitgevoerd door een vleermuisspecialist van Bilan uit Tilburg.

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen of uitsluiten van de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en het vaststellen of uitsluiten van de functie van het plangebied als foerageergebied of vliegroute voor vleermuizen.

Het veldonderzoek bestond uit een detectoronderzoek met behulp van een Pettersson D240xultrasoondetector. Indien nodig werden time-expansion opnamen gemaakt voor nadere analyse in het programma Batsound. Het onderzoek richtte zich op het lokaliseren en identificeren van in de avond en ochtend foeragerende vleermuizen en op vliegroute passerende vleermuizen. Verder is gekeken of vleermuizen voorkomen in de gebouwen en de intensiteit van het gebruik van de bebouwing door vleermuizen aan de hand van zichtwaarnemingen en uitwerpselen.

Daarbij is uitgegaan van de voor iedere methode aanbevolen inventarisatieperioden en werkwijze.

Voor het bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- Verkennend onderzoek naar flora, vegetatie, vissen, amfibieën en zoogdieren in de gemeente Hellevoetsluis uitgevoerd door Van der Goes en Groot in 2004. Het plangebied valt niet binnen de geïnventariseerde gebieden, maar grenst wel aan een geïnventariseerd gebied.
- Broedvogelinventarisatie in de gemeente Hellevoetsluis uitgevoerd door SOVON in 2003.
- Inventarisatiegegevens van de weidevogelwerkgroep, mondelinge mededeling mevrouw Zaman.
- Beschermde planten en dieren in Zuid-Holland, verspreiding van de Europese Habitatrichtlijnsoorten uit 2004, uitgegeven door de provincie Zuid-Holland.
- Algemene verspreidingsatlassen en vrij beschikbare gegevens van Natuurloket
- Uit de Gebiedendocumenten van Natura 2000 is afgeleid of de plangebieden in de buurt van Habitat- of Vogelrichtlijngebieden liggen. In de provinciale uitwerking van de Ecologische Hoofdstructuur is bekeken of de plangebieden binnen de EHS valt.

2. SITUATIE EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

2.1 Situatie

Het plangebied ligt ten noordoosten van Hellevoetsluis in de kruising van de N57 met de Zwartedijk (zie figuur 1). Het plangebied bestaat uit een voormalige boerderij (de schuur is reeds verwijderd) met twee losstaande schuren en een tuin. Het overige deel van het plangebied bestaat uit intensief grasland en maïsakker met slootjes. Tussen de Zwartedijk en het plangebied ligt een carpoolplaats. In het noorden grenst het plangebied aan de Middelhoeksewetering.

Boerderij en erf

De voormalige boerderij ligt in het zuiden van het plangebied en grenst aan de N57 en de Zwartedijk. De toegang tot het erf is via de Zwartedijk, over de carpoolplek via de Sliklandseweg. De bebouwing bestaat uit een woonhuis uit 1796, een schuur opgebouwd uit baksteen, een houtenschuur, twee grote overkappingen van golfplaten en een aantal kippenverblijven. Rondom het erf staan een groot aantal populieren. De tuin bestaat uit een boomgaard in slechte staat, een ligusterhaag en een meidoornhaag en solitaire bomen zoals paardenkastanje en els. Verder bestaat het erf uit gras, een verhard zandpad en de verharding waar de schuur van de boerderij heeft gestaan.

Foto's van woonhuis met schuren en erf

Grasland en akker

Het overige plangebied bestaat uit grasland en maïsakker. De landbouwpercelen worden intensief bemest. De percelen langs de Middelhoeksewetering liggen zo'n halve meter lager dan de percelen in het zuiden van het plangebied en zijn beduidend natter. De percelen worden begrensd met slootjes. De sloten hebben steile taluds en er is nauwelijks watervegetatie aangetroffen in de slootjes, wel algen-groei. Het water is voedselrijk en lijkt van slechte kwaliteit. Ook de oevervegetatie is kort, omdat het riet elk jaar gemaaid wordt heeft dit geen kans te ontwikkelen. De Middelhoeksewetering grenst aan de noordzijde van het plangebied en is een watergang van ongeveer 3 tot 4 meter breed. Het water stroomt zichtbaar en is helder en de kwaliteit is beter dan de waterkwaliteit van de sloten. Omdat het land gelegen aan de wetering een stuk lager ligt is het talud minder steil dan van de sloten. Ten westen grenst het plangebied aan de Zwartedijk, de dijk is beplant met populieren.

Foto's van de graslandpercelen, watergangen en Zwartedijk

2.2 Ruimtelijke ontwikkeling

De ruimtelijke ontwikkeling is de realisatie van een uitgaanscentrum met discotheek en familierestaurant, een Mc-drive en circa 400 parkeerplaatsen. Het bebouwde oppervlak bestaat uit het uitgaanscentrum van 2 lagen met een oppervlakte van 2025 m², MC drive van 700m², het verhard parkeeroppervlak is 10150 m². De toegang wordt gerealiseerd vanaf de Zwartedijk. Het huidige plan is dat de bebouwing in boerderij stijl gebouwd wordt. Het plangebied wordt landschappelijk ingepast. Deze landschappelijke inpassing zal gebaseerd zijn op de uitkomsten van dit flora- en faunaonderzoek. De huidige woning in het plangebied en de schuren worden verwijderd. Ook de tuin en vermoedelijk (een deel van) de populieren moeten verdwijnen.

2.3 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt op 3 kilometer van Natura-2000 gebied Voornes Duin en ook op korte afstand van Voordelta en het Haringvliet. In Hoofdstuk 5 is daarom een voor-toets gedaan om inzicht te krijgen in mogelijke negatieve effecten van de ontwikkeling van het uitgaanscentrum op deze Natura-2000 gebieden.

Het plangebied ligt niet in de EHS, het gebied rond de Middelhoeksewetering is wel aangewezen als ecologische verbindingszone met als streefbeeld een brede moeraszone (Provincie Zuid-Holland en ruimtelijk model structuurplan 2005). In het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Hellevoetsluis (1996) en ook in de Nota van uitgangspunten (2007) voor het nieuwe bestemmingsplan is een deel van het plangebied en het aanliggende gebied aangewezen als weidevogelgebied en waardevolle vegetaties. Het beleid van de gemeente op nieuwe ontwikkelingen in deze gebieden is niet duidelijk.

3. RESULTATEN FLORA EN FAUNA

Vaatplanten

Beschermde planten die bekend zijn in het poldergebied van West-Nederland zijn gewone dotterbloem, zwanenbloem, rietorchis en brede orchis. De watervegetatie van de Middelhoeksewetering bestaat voornamelijk uit aarvederkruid. Uit inventarisatiegegevens blijkt dat er geen beschermde soorten zijn aangetroffen (Van der Goes en Groot). Tijdens het veldbezoek zijn ook geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De graslanden en akkerpercelen zijn intensief in gebruik en worden sterk bemest en vormt hierdoor geen geschikte groeiplaats voor de genoemde beschermde soorten.

Op het erf en in de boomgaard en tuin komen alleen ruderales planten voor zoals hondsdrif, klein kruiskruid, zevenblad en paarse dovenetel. Beschermde soorten zijn niet te verwachten in deze ruderales vegetatie.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn grutto, kievit, knobbelzwaan, witgatje en veldleeuwerik waargenomen in de grasland- en akkerpercelen. Het plangebied en de aangrenzende gebieden is het broedgebied voor een groot aantal weidevogels (zie tabel 1). Vijf van deze weidevogels staan op de Rode Lijst, namelijk gele kwikstaart, grutto, patrijs, tureluur en veldleeuwerik. In deze percelen worden al jarenlang de weidevogels geteld door de weidevogelwerkgroep.

Uit de telgegevens van de weidevogelwerkgroep blijkt dat het perceel waar de realisatie van het uitgaanscentrum het aantal broedgevallen lager ligt dan in de overige percelen. Op de dijk broedde vorig jaar wel wilde eend. Vooral op de natte percelen langs de wetering en de maïsakker zijn het aantal broedgevallen hoog.

Het plangebied en de omgeving is foerageergebied voor lepelaars, ganzen, knobbelzwaan en de ijsvogel foerageert langs de Middelhoeksewetering.

Op het erf rond de boerderij broedden afgelopen jaren grauwe vliegenvanger en in de populieren boomvalk (pers. med. Mevrouw Zaman). Tijdens het veldbezoek werd nog winterkoning en witte kwikstaart waargenomen. Het plangebied rondom het erf is ook geschikt broedgebied voor andere algemeen voorkomende vogels zoals merel en roodborst.

Nest van boomvalk in populier
aan de rand van het erf

Tabel 1: Broedvogels in het plangebied en direct grenzend aan het plangebied op basis van gegevens van SOVON, en de weidevogelwerkgroep.

Akker, water en weidevogels	Rode Lijst	Bron	Nabij boerderij en erf	Rode Lijst	Bron
Scholekster		SOVON, ww	Boomvalk	Kwetsbaar	ww
Kievit		SOVON, ww	Witte kwikstaart		SOVON
Grutto	gevoelig	SOVON, ww	Winterkoning		SOVON
Tureluur	gevoelig	ww	Heggenmus		SOVON
Knobbelzwaan		SOVON, ww	Grauwe vliegenvanger	gevoelig	ww
Patrijs	kwetsbaar	SOVON, ww	Tjiftjaf		SOVON
Kuifeend		SOVON	Koolmees		SOVON
Krakeend		SOVON	Ekster		SOVON
Meerkoet		SOVON	Zwarte kraai		SOVON
Gele kwikstaart	Gevoelig	SOVON	Torenvalk		SOVON
Kleine karakiet		SOVON			
Wilde eend		ww			
Veldleeuwerik	gevoelig				

Zoogdieren

Tijdens het veldwerk zijn vier hazen waargenomen. Het plangebied is ook geschikt voor andere kleine grondgebonden algemeen voorkomende soorten zoals mol, bosspitsmuis, veldmuis en bosmuis (van der Goes en Groot).

De strenger beschermde soorten waterspitsmuis en noordse woelmuis komen voor in het deltagebied. Waterspitsmuis is in het kilometerhok nabij het plangebied na 1998 niet meer aangetroffen, noordse woelmuis wel (VZZ, 2008). De verwachting is dat deze soorten niet voorkomen in het plangebied omdat ruigte en aaneengesloten opgaande begroeiing langs de slootjes en wetering ontbreken. Het plangebied vormt voor deze soorten hierdoor geen geschikt habitat.

Vleermuizen

De schuren in het plangebied zijn ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, doordat deze flink doortochten. Op de zolder van de (stenen)schuur zijn geen sporen gevonden van een vleermuisverblijf.

Het woonhuis bevat geen open stootvoegen en spouwmuuren. Aan de westkant van het huis steken de dakpannen over de muur, hangen de loodslabben van de schoorsteen los en zijn meerdere dakpannen verschoven. Hierdoor zijn openingen ontstaan waardoor vleermuizen toegang kunnen krijgen tot het gebouw en de spleetvormige ruimten in het dak. Daarnaast biedt de dakgoot aan de noordgevel ruimte om als verblijfplaats te dienen voor vleermuizen. Tijdens het veldbezoek zijn bij het woonhuis geen uitvliegende vleermuizen waargenomen. Wel is achter de dakgoot aan de

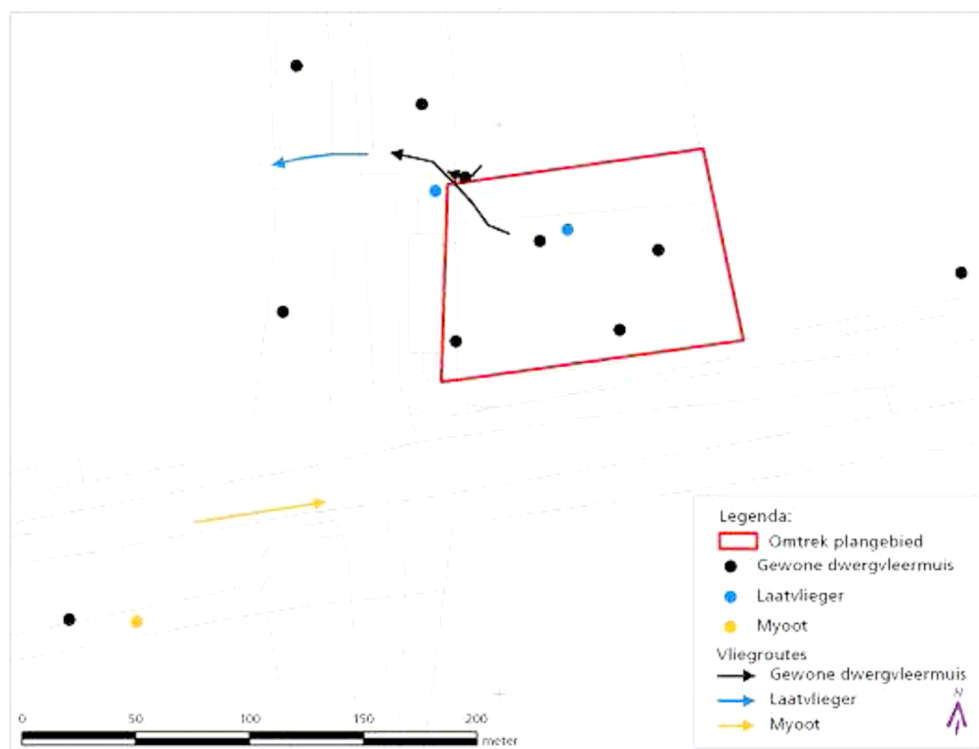
noordgevel een (kleine) vleermuis (vermoedelijk een gewone dwergvleermuis) gezien.

In het woonhuis zelf zijn geen sporen van de aanwezigheid van vleermuizen aangetroffen. Het was echter niet mogelijk om spleetvormige ruimten in het dak te inspecteren. Rond het tijdstip dat vleermuizen uitvliegen om te foerageren, werden geen uitvliegers waargenomen, maar van één vleermuis kan dit gemakkelijk gemist worden.

Vroeg in de avond werden twee foeragerende gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*) in de oostelijk gelegen tuin waargenomen. Dit tijdstip van waarnemen maakt de aanwezigheid van een verblijfplaats van deze soort in het plangebied aannemelijk.

Later werd direct ten noorden van schuur 2 een foeragerende laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) gezien. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger werd later op de avond nog een aantal keren in en nabij het plangebied gezien.

Boven de waterloop die parallel loopt aan de Dammenweg werd een passerende *Myotis*-soort waargenomen. Vermoedelijk ging het hier om een water- of meervleermuis. Alle in en in de directe omgeving van het plangebied waargenomen soorten zijn strikt beschermd door de Flora- en faunawet (tabel 3) en de Europese Habitat Richtlijn (lijst 4).

Figuur 2. Waarnemingen vleermuizen (kaartje Bilan)

De verblijfplaats van de achter de dakgoot aangetroffen vleermuis zal vernietigd worden. De voor zonsondergang gedane waarnemingen van twee gewone dwergvleermuizen maken het aannemelijk dat deze in het plangebied verblijven. De aantallen zijn niet zodanig dat op het moment van onderzoek een groep of kolonie (>10 dieren) dwergvleermuizen in het gebied aanwezig was. Hoewel er nog relatief weinig over paarplaatsen bekend is, zijn in Nederland een territoriadichtheid van 0,6 – 1,5 territoria per hectare vastgesteld. Gezien de beperkte omvang van het plangebied (0,6 hectare) is het aannemelijk dat er hooguit één paarplaats aanwezig kan zijn. Hetzelfde geldt voor de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). Deze soort is niet in het onderzoek in juli waargenomen maar kan vanwege haar migratiegedrag wel in het najaar (augustus/september) aanwezig zijn. Gewone en ruige dwergvleermuizen zijn erg opportuun en flexibel in de keuze van paarplaatsen. Het verlies van één paarplaats zal derhalve geen effect hebben op de lokale of regionale populatie gewone of ruige dwergvleermuizen. Door de aard van de verblijfplaatsen (enkel achter de dakgoot) worden geen kraamkolonies verwacht.

Amfibieën

De algemene voorkomende soorten gewone pad en grote aantallen middelste groene kikker zijn direct in de omgeving van het plangebied aangetroffen (Van der Goes en Groot). Dit zijn ook soorten die waarschijnlijk voorkomen in het plangebied. Rugstreeppad is een soort die veel voorkomt in het westen van Nederland en onder andere bekend is in de duinen rondom Quackjeswater en Voornes Duin. Het plangebied lijkt niet geschikt voor rugstreeppad en ook andere strenger beschermde amfibieën, omdat de percelen intensief gebruikt en bemest worden en de waterkwaliteit van de kleine slootjes niet erg goed is.

Vissen en platte schijfhoren

Uit de inventarisatie van de Middelhoeksewetering zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen (Van der Goes en Groot). Wel wijzen de aangetroffen soorten riviergrondel tiendoornige stekelbaars en blankvoorn op een goede waterkwaliteit en mogelijk komen ook de beschermde soorten kleine en grote modderkruiper, bittervoorn en platte schijfhoren voor.

In de huidige plannen van de ontwikkeling van het uitgaanscentrum worden de watergangen niet aangetast. De beschermde soorten die mogelijk voorkomen in de Middelhoeksewetering ondervinden dan geen negatief effect van de ontwikkeling. Indien blijkt dat de watergangen wel worden vergraven, verplaatst of dat er kans is op bouwafval in de watergangen zal aanvullend onderzoek nodig zijn naar deze beschermde vissoorten en in kaart moeten worden gebracht wat de negatieve effecten zijn en of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is. Dit geldt ook als de Middelhoeksewetering vergraven en ingericht wordt als ecologische verbindingsszone.

Reptielen

Alleen zandhagedis en levenbarende hagedis komen voor in de omgeving van het plangebied (verspreidingskaarten RAVON). Dit zijn soorten van heide en duinen en zijn te verwachten in Voornes Duin. Het plangebied vormt geen geschikt habitat voor deze soorten.

Overige soorten

Tijdens de inventarisatie zijn geen andere (beschermde) soorten aangetroffen. Het is ook niet de verwachting dat andere soorten voorkomen in het gebied. De in de Flora- en faunawet opgenomen soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het zeer onwaarschijnlijk is dat deze voorkomen in het onderzoeksgebied.

4. EFFECTENBEOORDELING EN ADVIES

4.1 Effectenbeoordeling

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten aangetroffen, ook uit de bronnen zijn geen beschermde planten bekend in het gebied. Verwacht wordt dat beschermde vaatplanten niet voorkomen in het plangebied, aanvullend onderzoek is niet nodig.

Vogels

Op basis van het veldbezoek en de inventarisatiegegevens wordt geconcludeerd dat de akker- en graslandpercelen van het plangebied en de omgeving belangrijk broedgebied is voor weidevogels en als foerageergebied voor vogels. Het erf en de tuin zijn geschikt voor broedvogels. Voor weidevogels en andere algemeen voorkomende vogels geldt dat de verblijfplaatsen en nesten alleen gedurende het broedseizoen aangemerkt zijn als vaste rust- en verblijfplaats en beschermd zijn. Voor schadelijke werkzaamheden in het broedseizoen wordt geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt.

Vijf van de broedende weidevogels en boomvalk en grauwe vliegenvanger staan op de Rode Lijst. De aangrenzende percelen van het plangebied en een deel van het plangebied is opgenomen als weidevogelgebied in het bestemmingsplan van de gemeente Hellevoetsluis (1996). Het advies is om bij de ontwikkeling van het uitgaanscentrum rekening te houden met deze soorten en mitigerende- en compenserende maatregelen te treffen om te voorkomen dat geschikt broedgebied en foerageergebied verdwijnt.

Boomvalk broedt al enkele jaren in de populieren van de boerderij. De vaste rust en verblijfplaats van boomvalk is jaarrond beschermd, omdat deze vogel zijn nesten niet zelf kan maken, maar oude nesten van bijvoorbeeld kraaien gebruikt. Het aanvragen van een ontheffing voor deze soort is noodzakelijk.

Zoogdieren

Op basis van het veldbezoek en inventarisatiegegevens wordt geconcludeerd dat het plangebied geschikt is voor algemeen voorkomende soorten, beschermd volgens niveau 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling op de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten is niet nodig. Het plangebied vormt geen geschikt habitat voor andere streng beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

Voerageergebied rondom de tuin en langs de zwatedijk neemt niet af. Door de versterking van de tuin tot een bosje en de aanleg van een moeraszone langs de wetering neemt de kwaliteit van het gebied toe voor vleermuizen.

In het plangebied wordt één of enkele paarplaatsen van gewone dwergvleermuis en/of ruige dwergvleermuis verwacht. Enkele paarplaatsen van deze soorten worden gezien als tijdelijke verblijfplaatsen waardoor voor het vernietigen van deze verblijfplaatsen geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is. Wel moet in verband met de zorgplicht zodanig gesloopt worden dat het doden van vleermuizen wordt voorkomen. Daarnaast moeten vervangende, al dan niet tijdelijke verblijfplaatsen aangeboden worden.

Amfibieën en reptielen

Op basis van het veldbezoek en de beschikbare bronnen wordt geconcludeerd dat het plangebied niet geschikt is voor streng beschermde amfibieën en reptielen. Algemeen voorkomende amfibieën zijn wel te verwachten in het plangebied en zijn beschermd volgens niveau 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling op de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten is niet nodig.

Vissen en platte schijfhoren

Op basis van het veldbezoek en de inventarisatiegegevens kunnen de beschermde soorten, kleine en grote modderkruiper, bittervoorn en platte schijfhoren voorkomen in de Middelhoeksewetering. Indien zoals in de huidige plannen staat aangegeven dat de watergangen niet worden aangetast door vervuiling of worden vergraven of dicht gegooid wordt verwacht dat deze beschermde soorten geen negatieve effecten ondervinden. Onder deze voorwaarde is aanvullend onderzoek en de aanvraag van een ontheffing niet noodzakelijk. Indien de situatie wijzigt zal opnieuw moeten worden bekeken of aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

Overige soorten

Op basis van het veldbezoek en de beschikbare bronnen kan geconcludeerd worden dat het plangebied geen geschikt habitat vormt voor overige beschermde soorten. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is niet nodig.

4.2 Advies

Boomvalk

Voor boomvalk is aanvullend onderzoek nodig om inzicht te krijgen of boomvalk ook dit jaar broedt in de populieren van het plangebied. Indien dit het geval is moet ontheffing voor boomvalk worden aangevraagd en een mitigatie en compensatieplan worden opgesteld. Het voorstel voor dit mitigatie- en compensatieplan is het behouden van de populieren en het aanvullen en verdichten van de populieren met struiken en bomen zodat dit een klein bosjes vormt. Dit bosje is belangrijk als buffer tussen de activiteiten van het uitgaanscentrum en de verblijfplaats van de boomvalk om verstoring van de boomvalk zo laag mogelijk te houden.

Vleermuizen

Om te voorkomen dat vleermuizen worden verstoord of beschadigd zijn de volgende mitigerende maatregelen nodig. De sloop van het woonhuis dient in twee fasen plaats te vinden. Als eerste wordt het gebouw in het najaar (september – half oktober) of in het vroege voorjaar (eind april – half mei) gestript en onaantrekkelijk gemaakt voor vleermuizen: aanwezige gevelplaten, boeiborden en daklagen worden verwijderd. Indien aanwezig wordt de spouw op meerdere plaatsen opengemaakt. Dit mag pas gebeuren wanneer de temperatuur een aantal dagen in de avond boven de 10°C is. Wanneer dat is gebeurd, kan het gebouw na 10 dagen op de aanwezigheid van vleermuizen (uitvliegers / zwermgedrag) worden gecontroleerd. Ook daarvoor geldt dat de temperatuur een aantal dagen in de avond boven de 10°C moet zijn. Wanneer dit gedrag niet wordt geconstateerd, en er ook geen verblijvende vleermuizen aangetroffen worden, kan het gebouw de volgende dag gesloopt of grondig gestript worden. Na het grondig strippen is de datum van volledige sloop onbeperkt. Zonder deze maatregelen is slopen in de kraamperiode (half mei – half juli), en de winterslaapperiode (november - half april), niet toegestaan. Strippen en slopen mag pas plaatsvinden nadat tijdelijk of blijvend vervangende verblijfplaatsen zijn aangeboden. Voor de compensatie van paarverblijfplaatsen wordt voorgesteld de nieuwbouw zoveel mogelijk vleermuisvriendelijk in te richten. Dit betekent dat spouwmuren, spleetvormige ruimten in daklagen en achter boeiborden, daklijsten, gevelplaten etc., voor vleermuizen toegankelijk en geschikt worden gemaakt. Het is ook mogelijk om meerdere bomen en/ of gebouwen van kant- en klare vleermuisvoorzieningen te voorzien.

Broedvogels

In het plangebied kunnen algemeen voorkomende vogels tot broeden komen in de bomen en struiken rondom het erf en weidevogels in het plangebied en in direct grenzend aan het plangebied. Verblijfplaatsen van vogels in de vorm van nesten in bomen en struiken en grondnesten zijn gedurende het broedseizoen aangemerkt als vaste rust- en verblijfplaats en beschermd. Voor schadelijke werkzaamheden in het

broedseizoen wordt geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen loopt van half maart tot en met half juli.

Zorgplicht

Voor alle soorten planten en dieren dient de Zorgplicht in acht genomen te worden, of ze beschermd zijn of niet (artikel 2 Flora- en faunawet). Dit houdt in dat schade aan flora en fauna zoveel mogelijk voorkomen dient te worden. Handelingen die niet direct verband houden met het oorspronkelijke (ruimtelijk) plan en die nadelig zijn voor flora en fauna moeten achterwege blijven.

Tabel 2. Overzicht van de aanbevolen perioden voor maatregelen voor vleermuizen en broedvogels (bron Bilan).

Maanden	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Broedvogels:												
(gefaseerd) slopen van gebouwen / kappen snoeien van heesters / bomen												
Vleermuizen:												
Gefaseerde sloop												
Aanbevolen perioden voor het strippen van de gebouwen												
= toegestaan, tenzij nog broedende vogels aanwezig zijn. = niet toegestaan = aanbevolen periode. Na het strippen in deze periode zijn er geen restricties meer voor sloop in de perioden daarna.												

5. NATUURBESCHERMINGSWET

5.1 Doel van de voortoets Natuurbeschermingswet

De initiatiefnemer N57 Holding BV heeft het voornemen een uitgaanscentrum met discotheek en wegrerestaurant te realiseren in het buitengebied van Hellevoetsluis. Het plangebied ligt in de nabijheid van het Natura 2000-gebied Voornes Duin (Vogel- en Habitatrichtlijn), Voordelta (Vogel- en Habitatrichtlijn), Haringvliet (Vogel- en Habitatrichtlijn) zie figuur 1. De kortste afstand van het plangebied tot het Natura 2000-gebied Voornes Duin is 3 kilometer. De afstand tot Voordelta en Haringvliet is 3,5 kilometer. Om te beoordelen of (al dan niet significante effecten) op de Natura 2000-gebieden kunnen optreden, is vanuit de Natuurbeschermingswet als eerste stap een voortoets noodzakelijk.

In een voortoets wordt beoordeeld of de instandhoudingsdoelen van de soorten en habitattypen waarvoor een beschermd natuurgebied is aangewezen, aangetast *kunnen* worden door het voorgenomen plan. Dit wordt in deze rapportage gedaan aan de hand van de mogelijk verstorende factoren die het plan teweegbrengt. De te toetsen factoren zijn direct afgeleid van de door LNV opgestelde Effectenindicator Natura 2000-gebieden (Broekmeyer, 2006). De relevante factoren betreffen oppervlakteverlies (foerageergebied), licht, geluid, trillingen en verontrusting (antropogene factoren).

De hoofdvraag tijdens voorliggende voortoets is of de kans bestaat op een (significant) negatief effect van de ontwikkeling van het uitgaanscentrum op de aangewezen waarden van de omliggende Natura 2000 gebieden. Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk:

1. Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.
2. Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is volstaat daarvoor een verslechterings- en verstoringstoets.
3. Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat is een passende beoordeling vereist.

In de situaties bedoeld onder 2 en 3 volgt een vergunningaanvraag door de initiatiefnemer (Ministerie van LNV, 2005).

Afbakening

De Natuurbeschermingswettoets betreft zowel de oriëntatiefase, of voortoets, als de daarop volgende toets. Aan de hand van dit document kan de provincie bepalen of er en zo ja, onder welke, eventueel aanvullende, randvoorwaarden een vergunning verleend wordt in het kader van de Natuurbeschermingswet. Dit document betreft alleen de oriëntatiefase of voortoets.

5.2 Beschrijving Natura 2000-gebieden

Figuur 1: Ligging van het plangebied ten opzichte van de Natura-2000 gebieden (bron: ministerie van Inv)

Voornes Duin

Het Voornes Duin bestaat uit jonge duin- en strandafzettingen met een hoog kalkgehalte. Het duingebied met duinvalleien is grotendeels in de 19e en begin 20e eeuw ontstaan door afsnoering van strandvlakte als gevolg van het ontstaan van nieuwe zeerepen. Het zuidoostelijke deel van het gebied stamt uit de late Middeleeuwen. Het duingebied van Voorne heeft een grote variatie in landschapstypen en heeft daardoor een grote soortenrijkdom, zowel wat betreft flora als fauna. Het bestaat uit een afwisselend duingebied met twee grote duinmeren (Breede water en Quackjeswater) en meerdere kleine poelen, moerassen, grote oppervlaktes bos en struweel, duingraslanden en natte duinvalleien. Aan de binnenduinrand liggen een aantal landgoedbossen met stinze flora.

Het Natura 2000-gebied is vanuit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn aangewezen voor diverse soorten en habitattypen. Deze zijn weergegeven in bijlage 1.

Voordelta

De Voordelta omhelst het ondiepe zeegedeelte van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta. Het gebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een gevarieerd en dynamisch milieu van kustwateren (zout), inter-getijdengebied en stranden, dat een relatief beschutte overgangszone vormt tussen de (voormalige) estuaria en volle zee. Na de afsluiting van de Deltawerken is dit kustgedeelte sterk aan veranderingen onderhevig geweest, waarbij een uitgebreid stelsel van droogvallende en diepere zandbanken is ontstaan met daartussen diepere geulen. Door erosie- en sedimentatieprocessen treden verschuivingen op in de omvang van de inter-getijdengebieden. Daarbij heeft o.a. de "zandhonger" van de Oosterschelde, maar ook de uitbreiding van de arealen door aanslibbing in de Kwade Hoek effect op de Voordelta (Westplaat). De waterkwaliteit wordt beïnvloed door met name de uitstroming van Rijn en Maas via de Haringvlietsluizen. Mede door deze aanvoer van voedingsstoffen kent de Voordelta een hoge voedselrijkdom. In de randen van het gebied bij Voorne en Goeree liggen een aantal schorren en meer slikkige platen. Verder horen ook de stranden van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden, waar plaatselijk duinvorming optreedt, tot het gebied.

Het Natura 2000-gebied is vanuit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn aangewezen voor diverse soorten en habitattypen. Deze zijn weergegeven in bijlage 1.

Haringvliet

Het Haringvliet is een afgesloten zeearm die via een open verbinding met het Hollands Diep deel uitmaakt van de delta van Rijn en Maas. Na de voltooiing van de Haringvlietsluizen in 1970 viel het getij in het voormalige brakke getijdengebied grotendeels weg. Het water werd zoet tot aan de sluizen en het getij werd beperkt. Het Haringvliet vormt nu een groot zoetwaterbekken, dat alleen via Spui, Oude Maas en Nieuwe Waterweg nog in verbinding staat met de Noordzee. Het peil wordt beïnvloed door de Haringvlietsluizen en de bovenstroomse stuwen. Aan de oevers van Voorne-Putten, de Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee bestaat het landschap uit grasgorzen, riet- en biezenvelden, begroeide en onbegroeide zand- en slikplaten grenzend aan het open water. Een aantal voormalige platen zijn door vooroeververdediging en aanvulling met grond uitgegroeid tot uitgestrekte gebieden (Ventjagersplaten en Slijkplaat). In het Haringvliet ligt het eiland Tiengemeten. Een deel van de rietlanden en zilte gorzen is door begrazing omgevormd in grasland van brakke bodem (zilverschoonverbond), terwijl onbegaasde delen zich ontwikkeld hebben tot riet, brakke ruigte en struweel.

Het Natura 2000-gebied is vanuit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn aangewezen voor diverse soorten en habitattypen. Deze zijn weergegeven in bijlage 1.

5.3 Toetsing aan verstorende factoren

5.3.1 Algemeen

De drie Natura-2000 gebieden liggen alle drie op een afstand van 3 kilometer of meer van het plangebied. Deze afstand is dermate groot, dat effecten van de ontwikkeling op de habitattypen en plantensoorten zijn uit te sluiten. Mogelijke effecten op de overige diersoorten, waarvoor de Natura-2000 gebieden, zijn aangewezen zijn licht en geluid en de afname van foerageergebied voor broedvogels van het natura-2000gebied. Dit 'oppervlakteverlies' en de effecten van licht en geluid worden in onderstaande tekst beschreven.

5.3.2 Oppervlakteverlies

Omdat het plangebied geheel buiten het Natura 2000-gebied valt, is van oppervlakteverlies in strikte zin geen sprake. Het Natura 2000-gebied Voornes Duin (Quackjeswater) is aangewezen als leefgebied voor lepelaar. Het verdwijnen van waardevolle foerageergebieden in de omgeving kan daardoor van invloed zijn op de instandhouding van lepelaar. De doelstellingen van het Natura 2000-gebied vereisen het behoud van de omvang van een populatie van ten minste 100 paren. Deze zullen deels binnen en deels buiten het natuurgebied foerageren. Bekend is dat lepelaars foerageren langs de Middelhoeksewetering in en nabij het plangebied. Verwacht wordt dat dit lepelaars zijn afkomstig van het Quackjeswater. Door de ontwikkeling van het uitgaanscentrum wordt het plangebied en de directe omgeving van het plangebied minder geschikt als foerageergebied. Dit wordt veroorzaakt door vooral de fysieke uitstraling van bebouwing en verstoring door verkeers- en menselijke activiteiten, verlichting en geluid.

Grenzend aan het plangebied en in de verdere omgeving zijn voldoende mogelijkheden voor de lepelaar om te foerageren. Significante effecten als gevolg van verlies van foerageergebied zijn daarom redelijkerwijs uit te sluiten. Of er in het geheel geen negatieve effecten zullen optreden, is afhankelijk van de vraag of lepelaars zich (op langere termijn) naar alternatieve foerageergebieden kunnen verplaatsen.

Voor de gebieden Voordelta en Haringvliet zijn geen aangewezen soorten waarvoor het plangebied belangrijk foerageergebied is.

5.3.3 Licht, geluid en trillingen

Sommige planten- en diersoorten blijken gevoelig voor verstoring door licht, geluid en/of trillingen. Over effecten van licht en trillingen is in de literatuur nog vrij weinig bekend. Van de aangewezen soorten zijn volgens de effectenindicator voor Voornes Duin, de lepelaar gevoelig voor licht, geluid en trillingen en voor het Haringvliet en Voordelta ook een aantal andere vogelsoorten. Gezien de afstand tus-

sen de ontwikkelingen en de Natura 2000-gebieden zijn effecten door licht of trillingen in deze gebieden geheel uit te sluiten.

Het is onduidelijk hoeveel dB(A) aan geluid het uitgaanscentrum zal produceren, hierbij valt vooral te denken aan de toename van verkeersactiviteit van het parkeren, laden en lossen en pratende mensen. Het geluid van het uitgaanscentrum, de discotheek zal buiten niet hoorbaar zijn. Uit de literatuur is bekend dat vanaf een geluidsbelasting van 45 dB(A) grutto verstoord wordt. Grutto wordt gebruikt als een maatgevende soort voor andere vogelsoorten, gezien zijn verstoringsevoeligheid. Voornes Duin ligt op 3 kilometer afstand van het plangebied, bij een puntbron betekent de verdubbeling van de afstand van de bron naar de ontvanger een afname van 6 decibel. Als we uitgaan van een brongeluid van het uitgaanscentrum van 90 dB (A) (zwaar vrachtverkeer) is de inschatting dat na een afstand van 200 tot 300 meter het geluidsniveau gedaald is tot 45 dB (A) en er dus geen verstoring optreedt van broedvogels in de natura-2000 gebieden.

In het plangebied en de directe omgeving foerageert lepelaar, aangewezen soort voor Voornes Duin. Het plangebied ligt tegen de N57 en het kruispunt met de Zwartedijk, licht en geluid is in de huidige situatie al continu aanwezig door het verkeer. Door de bouwactiviteiten en de activiteiten van het uitgaanscentrum, zoals verkeersbewegingen en menselijke activiteit is verstoring door licht en trillingen en geluid te verwachten. Uitgangspunt is dat muziek van de discotheek in het uitgaanscentrum niet buiten te horen is. De verwachting is dat verstoring zal toenemen en het plangebied en de omgeving hierdoor minder geschikt wordt als foerageergebied voor de lepelaar, zoals dit ook beschreven is in paragraaf 1.3.2. Significante effecten als gevolg van verstoring en hiermee verlies van foerageergebied zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Dit omdat, grenzend aan het plangebied en de verdere omgeving bestaat uit akkers, graslanden en weteningen en alternatief foerageergebied vormt voor de lepelaar.

5.3.4 Conclusie

Als gevolg van de ontwikkeling van het uitgaanscentrum zullen naar verwachting geen significante negatieve effecten optreden op de natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden Voornes Duin, Voordelta, en Haringvliet zoals geformuleerd in de instandhoudingsdoelstellingen. Op dit moment kan niet uitgesloten worden dat er negatieve effecten zijn op lepelaars, de aangewezen soort voor Voornes Duin. Onbekend is namelijk hoe belangrijk het huidige plangebied en de directe omgeving is voor lepelaar als foerageergebied en de vraag is of lepelaars zich (op langere termijn) naar alternatieve foerageergebieden kunnen verplaatsen. In overleg met de provincie moet beoordeeld worden of een verslechterings- en verstoringstoets plaats moet vinden.

Om de effecten van de ontwikkeling van het uitgaanscentrum zoveel mogelijk uit te kunnen sluiten en het verlies aan foerageergebied door de ontwikkeling van het uitgaanscentrum te compenseren, adviseren wij een aantal maatregelen:

1. Landschappelijke inpassing van de bebouwing, bestrating en verlichting voor een verzachtende overgang van het uitgaanscentrum naar het foerageergebied van de lepelaar.
2. Een zone van minimaal 50 meter langs de Middelhoeksewetering vrij te houden van activiteiten, zodat foerageergebied gehandhaafd blijft.
3. Door de provincie is de Middelhoeksewetering aangewezen als mogelijke locatie voor een verbindingszone. Het inrichten van de Middelhoeksewetering in het plangebied als moeraszone van 30 meter breed vergroot de aantrekkelijkheid van het plangebied als foerageergebied voor de lepelaar (en weidevogels) en compenseert het verlies aan foerageergebied door de ontwikkeling van het uitgaanscentrum.

BIJLAGEN

Aangewezen habitats en soorten Voornes Duin

Synopsis

Habitattypen	Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H2120 Witte duinen	-	-	=	=
H2130_A Grijzeduinen (<i>kalkrijk</i>)	--	+	>	>
H2130_C Grijze duinen (<i>heischraal</i>)	--	+	>	>
H2160 Duindoornstruwelen	+	++	= (<)	=
H2170 Kruipwilgstruwelen	+	-	= (<)	=
H2180_A Duinbossen (<i>droog</i>)	+	+	= (<)	>
H2180_B Duinbossen (<i>vochtig</i>)	-	++	= (<)	=
H2180_C Duinbossen (<i>binnenduinrand</i>)	-	+	= (<)	=
H2190_A Vochtige duinvalleien (<i>open water</i>)	-	+	=	=
H2190_B Vochtige duinvalleien (<i>kalkrijk</i>)	-	++	=	=
H6410 Blauwgraslanden	--	-	=	=

Soorten	Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
H1014 Nauwe korfslak	-	++	=	=
H1340 Noordse woelmuis	--	+	>	>
H1903 Groenknolorchis	--	+	=	=

Broedvogelsoorten	Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
A008 Geoorde fuut	+	-	=	=
A017 Aalscholver	+	+	=	=
A034 Lepelaar	+	+	=	=

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.

¹³ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype niet voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied of het gebied kan onvoldoende bijdrage leveren.

²¹ Aantal thans lager dan ongeveer 0.1% van biogeografische populatie.

²² Aantal thans lager dan gemiddeld seizoensmaximum van 2 vogels.

Aangewezen habitats en soorten Voordelta

Synopsis

Habitattypen	Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H1110_A Permanent overstroomde zandbanken (getijdengebied)	-	+	=	=
H1110_B Permanent overstroomde zandbanken (Noordzee-kustzone)	-	++	=	=
H1140_A Slik- en zandplaten (getijdengebied)	-	+	=	=
H1140_B Slik- en zandplaten (Noordzee-kustzone)	+	++	=	=
H1310_A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	+	=	=
H1310_B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	+	-	=	=
H1320 Slijkgrasvelden	--	--	=	=
H1330_A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	+	=	=

Soorten	Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
H1095 Zeeprik	-	++	=	>
H1099 Rivierprik	-	+	=	>
H1102 Elft	--	++	=	>
H1103 Fint	--	++	=	>
H1364 Grijze zeehond	-	+	=	=
H1365 Gewone zeehond	+	+	>	>

Niet-broedvogelsoorten	Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
A001 Roodkeelduiker	-	+	=	=
A005 Fuut	-	-	=	=
A007 Kuifduiker	+	+	=	=
A017 Aalscholver	+	-	=	=
A034 Lepelaar	+	-	=	=
A043 Grauwe gans	+	-	=	=
A048 Bergeend	+	-	=	=
A050 Smient	+	-	=	=
A051 Krakeend	+	-	=	=
A052 Wintertaling	-	-	=	=
A054 Pijlstaart	-	+	=	=
A056 Slobeend	+	-	=	=
A062 Topper	--	-	=	=
A063 Eider	--	+	=	=
A065 Zwarte zee-eend	-	++	=	=
A067 Brilduiker	+	+	=	=
A069 Middelste zaagbek	+	+	=	=
A130 Scholekster	--	-	=	=
A132 Kluut	-	-	=	=
A137 Bontbekplevier	+	+	=	=
A141 Zilverplevier	+	-	=	=
A144 Drieteenstrandloper	-	+	=	=
A149 Bonte strandloper	+	-	=	=
A157 Rosse grutto	+	-	=	=
A160 Wulp	+	-	=	=
A162 Tureluur	-	+	=	=
A169 Steenloper	--	+	=	=
A177 Dwergmeeuw	-	+	=	=

Aangewezen habitats en soorten Haringvliet

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H1330_A Schorren en zilte graslanden (<i>buitendijks</i>)	-	-	=	=
H3270 Slikkige rivieroever	-	++	>	=
H6430_B Ruigten en zomen (<i>harig wilgenroosje</i>)	-	++	>	>
H91E0_A Vochtige alluviale bossen (<i>zachthoutoibossen</i>)	-	-	>	>
H91E0_B Vochtige alluviale bossen (<i>essen-iepenbossen</i>)	--	-	>	>

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1095 Zeeprik	-	++	>	>
H1099 Rivierprik	-	++	>	>
H1102 Elft	--	++	>	>
H1103 Fint	--	++	>	>
H1106 Zalm	--	++	>	>
H1134 Bittervoorn	-	-	=	=
H1163 Rivierdonderpad	-	+	=	=
H1340 Noordse woelmuis	--	++	=	=

<i>Broedvogelsoorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A081 Bruine kiekendief	+	-	=	=
A132 Kluut	-	+	=	=
A137 Bontbekplevier	--	-	=	=
A138 Strandplevier	--	+	=	=
A176 Zwartkopmeeuw	+	++	=	=
A191 Grote stern	--	-	=	=
A193 Visdief	-	+	=	=
A195 Dwergstern	--	++	=	=
A272 Blauwborst	+	+	=	=
A295 Rietzanger	-	-	=	=

<i>Niet-broedvogelsoorten</i>		<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A005	Fuut	-	-	=	=
A017	Aalscholver	+	-	=	=
A034	Lepelaar	+	+	=	=
A037	Kleine zwaan	-	-	=	=
A041	Kolgans	+	- / s-	=	=
A042	Dwerggans	+	++ / s++	=	=
A043	Grauwe gans	+	+ / st	=	=
A045	Brandgans	+	+	=	=
A048	Bergeend	+	-	=	=
A050	Smient	+	-	=	=
A051	Krakeend	+	+	=	=
A052	Wintertaling	-	-	=	=
A053	Wilde eend	+	-	=	=
A054	Pijlstaart	-	-	=	=
A056	Slobeend	+	-	=	=
A061	Kuifeend	-	+	=	=
A062	Topper	--	-	=	=
A094	Visarend	+	+	=	=
A103	Slechtvalk	+	+	=	=
A125	Meerkoet	-	-	=	=
A132	Kluut	-	-	=	=
A140	Goudplevier	--	+	=	=
A142	Kievit	-	-	=	=
A156	Grutto	--	-	=	=
A160	Wulp	+	-	=	=

Natuurwetgeving

De bescherming van de natuur is in Europees verband vastgelegd in de Vogelrichtlijn (VR) en de Habitatrichtlijn (HR). Beide richtlijnen dragen zorg voor zowel gebiedsbescherming als soortenbescherming. Nederland heeft de richtlijnen geïmplementeerd in respectievelijk de **Natuurbeschermingswet** van 1968, 1998 en 2005 (gebiedsbescherming) en de **Flora- en faunawet** (soortenbescherming). De gebiedsbescherming heeft betrekking op de Vogelrichtlijngebieden die Nederland heeft vastgesteld, de Habitatrichtlijngebieden die Nederland bij de Europese Commissie heeft aangemeld en de beschermde natuurmonumenten. Ruimtelijke ingrepen die in deze gebieden plaatsvinden dan wel in de nabijheid van beschermde natuurgebieden, moeten worden getoetst op hun effecten op deze gebieden.

De soortenbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Welke soorten planten en dieren wettelijke bescherming genieten, is vastgelegd in een aantal bij de Flora- en faunawet behorende besluiten en regelingen.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet schrijft voor dat iedereen de algemene zorgplicht voor de in wild levende planten en dieren in acht moet nemen. Dit houdt in dat schade aan flora en fauna zoveel mogelijk voorkomen dient te worden. Handelingen die niet direct verband houden met het oorspronkelijke (ruimtelijk) plan en die nadelig zijn voor flora en fauna moeten achterwege blijven.

Beschermingsniveaus

Sinds 22 februari 2005 is een nieuwe AMvB in werking getreden die voorziet in een wijziging van het 'Besluit beschermde dier- en plantensoorten'. Deze AMvB, betekent dat het ontheffingsregime is aangepast.

Met de inwerkingtreding van dit besluit zal sprake zijn van een drietal categorieën beschermingsniveaus:

- **niveau 1:** een algemene vrijstelling van in Nederland algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten is bij projecten in de categorie ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geen ontheffing van de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet meer nodig;
- **niveau 2:** een algemene vrijstelling met gedragscode voor een aantal beschermde soorten genoemd in tabel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, zoals b.v. Eekhoorn, Steenmarter en alle in het wild voorko-

mende vogelsoorten. In een op te stellen gedragscode¹ moet worden aangegeven hoe bij nieuwe plannen en projecten omgegaan dient te worden met beschermde soorten. Onder deze voorwaarden, vooraf goedgekeurd door de minister van LNV, kan gebruik worden gemaakt van deze vrijstelling;

- **niveau 3:** streng beschermde soorten. Dit zijn de soorten genoemd in bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en alle soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten kan geen algemene vrijstelling worden gegeven en is voor ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van dwingende redenen van openbaar belang, 2) er zijn geen alternatieven voorhanden en 3) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaanvraag moet aan alle drie de criteria worden voldaan.

Met betrekking tot beschermingsniveau 2 geldt het volgende: Op dit moment bestaat er nog geen, door het ministerie van LNV goedgekeurde, gedragscode voor een werkwijze bij 'ruimtelijke ontwikkelingen'. Hierdoor kan nog geen gebruik gemaakt worden van de mogelijke vrijstelling voor dier- en plantensoorten welke vallen onder beschermingsniveau 2. Dit houdt in dat op dit moment (tot op het moment dat de hiervoor genoemde gedragscode door de sector is opgesteld en goedgekeurd door het ministerie van LNV) nog altijd ontheffing moet worden aangevraagd voor:

- planten en dieren welke zijn opgenomen in tabel 2. Hiervoor moet de zogenaamde 'lichte toets' worden gehanteerd. Dit houdt in dat de ruimtelijke ingreep geen afbreuk mag doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- alle in Nederland voorkomende broedvogels. Hiervoor moet de zogenaamde "uitgebreide" toets worden gehanteerd, zoals hierboven beschreven bij beschermingsniveau 3.

Rode lijsten

In het kader van een mogelijke ontheffingsaanvraag dient bij de vaststelling van de "gunstige staat van instandhouding" van een soort gelet te worden op de landelijke en regionale verspreidingsgegevens van een betreffende soort. Het op 5 november 2004 gepubliceerde Besluit Rode lijsten flora en fauna is hiervoor een geschikt instrument. Rode lijsten hebben echter geen juridische status. Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit een bepaald gebied zijn verdwenen en soorten die in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. De Conventie van Bern vereist dat landen Rode lijsten uitbrengen. Op de Rode lijsten staan alleen soorten die

¹ De gedragscode moet door de sector of ondernemer zelf opgesteld worden.

zich in Nederland voortplanten, dus geen trekvissen (zoals zalm en paling) en overwinterende vogels. Er worden steeds acht categorieën onderscheiden:

1. uitgestorven op wereldschaal;
2. in het wild uitgestorven op wereldschaal;
3. verdwenen uit Nederland;
4. in het wild verdwenen uit Nederland;
5. ernstig bedreigd;
6. bedreigd;
7. kwetsbaar;
8. gevoelig.

De mate van zeldzaamheid van een beschermde soort zal dus bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling de "gunstige staat" van een soort zal beïnvloeden. Indien dit het geval is, dan dienen compenserende en mitigerende maatregelen genomen te worden voordat de ruimtelijke ontwikkelingen in gang worden gezet. Bij het toetsen van de effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde soorten uit de beschermingsniveaus 2 en 3, zal derhalve mede de status op de Rode lijst van die soort meegenomen worden.